

НАРОД

«Народ» излази сваког дана по подне.
 Штампарија се налази у улици Колумбо број 6.
 Власник
 КРСТА Љ. МИЉЕТИЋ

Рукописи се не враћају!
 Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
 Редакција је у улици Колумбо број 6.

РЕКОНСТРУКЦИЈА НАШЕ КЊИЖЕВНОСТИ

(НЕОДБИЈАНО ОДШТИХ НАПОМЕНА)

Једно од крупних питања државних и народних које нам се све више намеће, јесте питање о васпостављању наше књижевности после овог рата. Нећемо да кажемо да је оно најкрупније, као што је обично сваком који поставља неко питање, оно изгледа најкрупније, јер има без сумње првих и крупнијих питања, питања о политичкој реконструкцији наше земље и нације, питања о њеној економској реконструкцији и т. д. Но сва, или у главном сва, су та питања већ схваћена као битна, постављена су и на њима се мисли и ради, пресе и организује. И не само за то што су она битна и као така схваћена, но и зато што је од државних фактора имао ко да их постави и покрене. Но зато што питање о реконструкцији наше књижевности није истакнута, није покренуто ни формулисано, не треба закључити да оно не постоји, или да је са свим споредно и мање важно од оних битних, или да у опште није ни важно. Оно није постављено што, у извесном смислу, нема ко да га постави; што је наша књижевност ратом скоро уништена, више но и једна друга страна нашег живота, не само толиким помоћом и погибијом наших књижевних радника да се преостали могу на прсте избројати, но и уништењем у ве-

мљи остале књижевности од стране непријатеља; што најзад и оно мало књижевне организације и репрезентације што је код нас било пре рата овим је са свим растушено и разорено. И сад тек, из тог крајњег уништења, из те опште оскудице књижевне организације, најзад из тежине саме књижевне производње и књижевне публикације у нашим — садашњим приликама — израшћује и појављује се и питање о потреби једне смишљене, организоване конструкције наше књижевности.

Може ли се и треба ли ово питање оставити на решење мање или више савесним или не-савесним издавачима; или нашим неприликама створеним потребним, но не увек позватим редакторима разних публикација, којима се често не зна ни циљ ни карактер? Сем у извесној мери школске потребе за књигом какве се друге не мање важне, потребе за књигом задовољавају с колико толико ауторизованим планом? Ако се о овим првим и води брига у Министарству Просвете ко о овим другима води ли какву бригау? Међу тим свуда се осећа потреба за књигом, свуд има кретања и рада или бар воље за рад. Треба ли све то оставити да иде како иде, насумње, на милост и немилост способних или неспособних појединаца? Или треба све добре воље,

све способности организирати, дати им један општи велики импулс, упутити их једном општем великом циљу?

Да мислимо да је све добро како је, не бисмо ово ни писали. На против, мислимо да је крајње време да се питање о нашој садашњој и будућој књижевној продукцији најозбиљније постави и да се на њему најозбиљније поради јер ће и иначе цело питање о реконструкцији наше књижевности у најодсуднијем часу остати да га реши трговачка спекулација и не-ауторизовано, или само невесто аматерство. Сваки ће овде помислити: аха! опет један предлог за неко ново место, или неко ново тело, на чему се код нас обично сва питања свршавају. Одмах ћемо одговорити: тако је. То баш мислимо и хоћемо да кажемо, но природно, са другим свршетком. Потребно је, и пре свега је потребно организирати и установити једно стручно тело, или једно стручно место са потребним помоћним органима, при Министарству Просвете, или засебно.

Саме прилике и потребе чиниће своје и натераће то тело да врши своју функцију, у најгорем случају боље икако но никако. Нису ли прилике и потребе ратом створене, натерале и велике и највеће народе да установљавају тела, места, највише положаје у држави, чије би установљење у време мира било или излишно или чак и опасно по живот државни?

И нас ратне прилике, које су наш народ погодиле теже но и један други, нагоне да мислимо на установљење бар таквих тела, која су нам за даљу, управо за поновну нашу државну егзистенцију неопходно потребна. Постоји план ка новој организацији саниитета; постоји план, и постепено се остварује, ка организацији наше трговине, индустрије, земљорадње. У свима тим плановима; у свима тим новим организацијама велико је и сасвим ново учешће наших савезника, заинтересованих за нашу будућност. Хоћемо овде да нагласимо да и у плану и у раду на новој организацији наше књижевности наши савезници морају имати врло важног удела, не само чисто духовног но и са свим престо материјалног, као и у свима гореспомеутим грамама.

Др. Св. Ст. (Слеђује П. део).

ФИНАНСИЈСКИ ПРАХ

— — —

Лондон. — Немачка крије од свога народа финансиско банкротство фалсификујући државне рачуне. Лорд Емот говорећи јуче у лордовској кући указао је на поштене извештаје Енглеза о њиховом финансиском стању, као и на поштење које се види у финансиским немачким извештајима, који су потпуно нетачни.

Немачка је покривала кредите за време мира дохотцима у злату, које није уносила у своје трезоре, а друге стране задужила се 70.000.000 фунти стерлинга које је потражила за вре-

ме мира на морину и војску. Признати дефицит од 141.000.000 фунти стерлинга долази услед претераног предвиђања немачких прихода, а расход је био далеко изнад оног, који је буџет предвидео.

Листе су тако лажне да их немачки народ може врло лако открити.

Кад бих био Немца, ја бих предвидео будућност Немачке која је страшна. Немачка иде право банкротству и оно ће је сустићи још пре свршетка рата.

ПРАВО БАЗАЛСТВО

— — —

Цирих. — Листови сматрају да је наименовање фон Белова за генералисиама аустројске војске на италијанском фронту доказ да је Аустро-Угарска потпуно потчињена од Немачке.

„ЗБОГ ПЈАВЕ“

— — —

Париж. — Значајни и долувачички кругови из Беча нагањани су да изложу на појединости, због чега се аустроугарска војска морала повући преко Пјаве, и тврде да је то било због надоласка Пјаве. Међу тим сада немачки листови објављују о великим променама у аустроугарском генералштабу. Јављено је такође да је генерал Ото фон Белов, један од главних Хинденбургових војсковођа, победник код Кобарида (Капорето), постављен за врховног команданта аустроугарских армија. Очевидно је да су аустројски генерали пали у немилост, а нарочито маршал Конрад фон Хецендорф, као одговорни за неуспех Пјаве, која је „јединица“ проузроковала пораз Аустројанаца, јер без ње не би се могле схватити ове промене.

Треба истакнути да вест ако се и потврди, неће омести ни италијанску војску ни италијанско јавно мњење. Италијани су се већ огледали са правим Пемцима на француском фронту и два пораза, које су им нанели на вису Блињи потказују, да су Италијани у стању да такође зададу ударац Немцима. Што се тиче генерала фон Белова нарочито, он је добио битку на Кобариду, али није то његова заслуга. Ако је он добио битку на Сочи и проузроковао повлачење код Кобарида, то су били други нарочити узроци, који су данас потпуно одстрањени. Једно остаје као чињеница, кад је и Белов после италијанског повлачења до Пјаве хтео прећи реку није успео, као што нису успели ни Боројевић ни Хецендорф, које је дошао да замени.

ФЕЉТОН

ТИ ДЕ КОПАСАН:

ЛОПОВ

— — —

Ја предложих да бацимо барутом у ваздух долап. Мишљење Л Поатвена победи; и док је он чувао стражу са својом великом пушком, ми одосмо да попуштамо остатак пушта и наше дуле; за тим се наместисмо пред затвореним вратанцима и пило се у част заробљеника.

После пола часа Сориел рече: »Са свим свеједно, хоћу да га видимо поред нас. Ако можемо да га узвратимо силом?»

Узвикнух: »Браво!« сваки отграби своје оружје; врата од долапа отворисмо, и Сориел, наоружан пиштољем, који је био празан, баца се први.

једног гласа, његовог брањивоца.

»Имамо да га погубимо«, рече Сориел.

Али му паде на памет једна ситница.

»Овај човек не треба да умре лишен верске помоћи. Требало би ваља једног свештеника.« Приметиво сам да је допкан, на то ми Сориел предложи да испуним свештеничку дужност; и световао је кривца да се исповеди на мојим грудима.

Човек је, после тога пет минута претурео уплашене очи питајући се с каквом врстом бића има посла.

Затим проговори шупљим гласом, изгореним од алкохола: »Ви хоћете без сумње да се смејете«. Али га Сориел силом постави на колена, и на бојази да његови родитељи нису присутни да га врте, сручи-

му на потиљак чашу рума. Затим рече:

»Исповеди се господину; твој последњи час је кучуно.«

Извањ себе, стари лопов, отпоче да виче:

»У помоћ!« таквом снагом да су били принуђени да му залуше уста, да не пробуди све суседе. Он се ваљао по поду, ритао се и увијао, лемећи намештај и цепајући слике. На крају, Сориел, нестрпелив узвикну: »Свршимо.« И вишапље бедника који се опружио по поду, притисну обарач свога пиштоља. Пуцела паде с једним потмулим шумом. Поведен примером, ја сам пуцао по реду. Моја пушка, која је била кременача баца варлицу што ме је изненадило.

Затим Л Поатвен изговори објавно све рече:

»Имамо ли ми право да убијемо овог човека?«

Сориел, пренеражен, проговори: »Пошто смо га осудили на смрт!«

Али Л Поатвен одговори: »Грађанска ляда не стрелује се, овога треба дати цивилну. Треба га водити у полицијски одељак.«

Закључак нам се учинио тачан. Узмемо човека, и како он није могао да иде постависмо га на сто за моделе, привежемо га добро, и ја га понесох са Л Поатвеном; док је Сориел наоружан до зуба затварао поворку.

Пред полицијским одељењем стража нас ухапси. Шеф одељка, позван, позва нас, и како је сваког дана био сведок наших лажних, наших невероватних проналасака, он се задовољи да се насмеје и одби да

прими нашег затвореника. Сориел је изрично захтевао. Тада нас војник позва строго, да се вратимо кући без икакве ларме.

Трупа крену на пут и врати се у атеље. Ја упитих: »Шта да радимо с лоповом?«

Поатвен потврди, да овај човек треба да буде врло уморан.

Завста, имао је изглед човека на умору, везан са затвореним устима и причвршћен уз даску.

Ја обузет на једанпут сажаљењем, сажаљењем пијанице, скинувши му везу с уста, упитам га: »Е, мој стари, како иде?«

Он простењом: »Доста је, до ђавола!« Тада Сориел постаде очински расположен. Он га ослободи свију веза, навести га да седне, поче га тикати, и да би га потпрелили, пожурисмо се

Париж. — »Келнише Цајтунг« коментаришући наименовање фон Белова за генералисима аустријске војске на италијанском фронту, сматра да ово питање нема никаквог значаја, кад се упореди са другим ратним питањима. Као пример наводи енглеску армију која је врло срдачно примила за генералисима Фоша.

У Бечу се коментарише ово наименовање као мера која је дошла само по себи, због неспособности аустријских војсковођа.

НАПОР АМЕРИКЕ

Лондон. — Министар војни Бекер спремио је извештај за доњи дом о садашњој снази америчке војске. Под оружјем се налази око 2.200.000 људи. Велики део ових снага, наравно, одређен је за Француску.

Што се тиче снабдевања војске, свака три дана израђује се довољно пушака за једну дивизију, а израђено је преко 1.300.000 пушака и предане су првог јуна.

У мају је предано 900 тешких топова и 9800 лакших. Према последњим информацијама уверава се, да је америчка врховна команда већ све уредила за опрему 4 милиона људи за први јануар 1919.

УЧЕШЋЕ АМЕРИКЕ

Вашингтон. — Министар војни предао је председнику Вилсону извештај о стању шилјања америчких трупа у Француску.

У месецу мају 1917 год. искрцано је војника

Јуни	12.261
Јули	12.988
Август	18.323
Септембар	32.523
Октобар	28.252
Новембар	23.016
Децембар	48.840
У 1918. Јануара	46.776
Фебруар	48.627
Март	83.811

сви строје да припремимо брзо нови пунш. Лопов, миран у својој наслоњачи посматрао нас је. Када је пиће било готово, пружи смо му једну чашу; ми смо му драговољно сачували главу и вило се.

Лопов је био као један пук. Али како је почело да свиће, он устаде и једним изразом врло мирним рече: »Принуђен сам да вас напустим, јер треба да се вратим кући.«

Ми смо били узнемишени; хтели смо да га задржимо, али он одби да остане дуже.

Стегосмо му руку и Сорел са својом свећом осветли му у ходнику вичући: »Пазите на степеник на излазу.«

Смејало се искрено око приповедача. Он се даже, запали своју лулу, и додаде, стојећи према нама: »Али је најсмешније у мојој приповести то, што је она истинита.«

Април	117.212
Мај	244.315
Јуни	276.373
Свега	994.435

НАМЕРНЕ ДАЖИ

Лондон. — Немачком је Радиу у интересу да крије, односно изврше, истину што се тиче америчке помоћи Савезницима, јер се у Немачкој сада озбиљно боје помоћи Сједињених Држава. Упркос тога што су америчке трупе у Француској много месеци задавале јада Немцима, заузеле села и задобиле заробљеника и материјала у знатном броју, Немачко је јавно мњење о свему томе држано у тами. У Немачкој се нису никада објавили извештаји из Вашингтона, који јављају да се у Француској искрцало до краја априла око 500.000 људи, затим се број повео на 700.000 доцније на 900.000 док најзад није достигао у јулу један милион.

Ни један немачки грађанин не зна за подвиге поморских снага адмирала Сима, које потапају сумарне и безпрекидно преносе трупе у Француску. Немачки грађани такође не знају ни за велику активност Сједињених Држава у грађењу пароброда и у изради аероплана.

То је због тога што немачка публика није у стању да прогута вести тако неповољне. Али њихово буђење из сна биће у толико страшније за њих, јер ће једног дана, који вије далеко, избити на површину истина колико за немачку команду, толико и за грађане империје.

Пре три недеље немачки министар војни, генерал фон Штајн изјавио у Рајхстагу, да су снаге америчке војске »много мање од оних које Споразум објављује«.

»Ако фон Штајн није задовољан данас са једним милионом Американаца у Француској, биће задовољан у септембру, кад их буде 2 милиона.« Килман на пример, пре неки дан у свом детаљном извештају о војним операцијама прекутао је, није ни поменио ништа о америчким снагама.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Животић Басарић аутомобил одред, да бр. п. 221 навестава своју жену Драгу у Свилајинцу да је добро са шурацима, Воном и Рајом, и братанцем Брајном. Моли да му се јави са децом.

Миливоје Михаиловић саобраћивао желез. школе, извештава чика Панту Михаиловића контрола телег. желез. Дренич. у Београду, да је са Чедом здрав, и моли за одговор јавно је у Циљу код куће, и нас ништа да не брине.

Дневне Вести

ОДЛИКОВАЊЕ

Г. Аргиропулос бив. гувернер Солуна одликован је орденом »Легције Частии«. Орден му је предао командант Источне Војске.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошлих 24 сата непријатељ је избацио на ватрош 2 гранате и на периферију 158. Погинуло двоје деце. Рањена једна жена. Две куће порушене.

УЧИТЕЉИЦЕ У СОЛУНИ

Позивају се учитељице, које се налазе у Солуну и околини, да дођу 24 јуна (недеља) у 4 часа по подне у Српску Осј. Школу, ради споразума по извесним личним питањима.

КУРС АУСТРИЈСКЕ КРУНЕ

Курс аустријске круне 15 марта износио је 55,05 фр. за 100 круна, а 1 јуна спао је на 37,75 фр. 20 јуна износио је 34,50 франака за 100 круна, а одмах сутрадан, 21 јуна пао је на 33,50 фр. Не види се где ће се то падање курса зауставити.

ПРИГАРЕДНИ ПИТОМЦИ

Министарство Народне Привреде примиће за своје питомце у Италији 10 свршених матураната за више пољопривредне школе, 20 ученика са положеним теоријским испитом или ученике петог разреда за средње пољопривредне школе и 30 ученика са свршеном основном школом за ниже пољопривредне школе. Први имаће по 150 франц. франака, други по 130 франц. франака, трећи по 100 франака стипендије и уз то помоћ за учила и одело. Кандидати за средње и ниже школе не смеју

бити млађи од 16 ни старији од 19 година, кандидати за више школе не смеју бити млађи од 17 година.

Пријаве треба преко команда или школа поднети Делегату Министарства Просвете. Уз пријаве приложити оверени препис школске сведоче или уверење о школовању и годинама и оверен препис уверења о војној обавези (неборац, привремено неспособан или ослобођен обавезе као малолетан).

ТРАМВАЈИ

У изгледу је, да ће се регулисати трамвајски саобраћај улицом Егнација до Беле Куле.

ОПЕРА У СОЛУНИ

Вечерас »Севиљски Бербери« од Пучинија. Почетак у 9 и по часова.

САОПШТЕЊА

Код капетана прве кл. Ник. А. Димића бр. п. 60 налазе се питања и извештаји из Србије за ова лица:

1. — Петар Јовановић-Кочић поткивач из Паша, био раније у занат. чети морав. дивизије другог позива, да јави својим тачну адресу.
2. — Милоју Китановићу, рез. поруч. из Личја, јавља жена да је са децом здрав и тражи да јој пошаље форографију.
3. — Влајку Лазаровићу из Личја јавља жена да је са децом здрав. Тражи фотографију.
4. — Александра Здравковић из Ступнице тражи жена Цвета и моли да јој се јави.
5. — Илија Вокић из Личја да се јави.
6. — Јосифа Валчића капет. извештава жена Руска да је са децом здрав, но да је у оскудици. Тражи да јој новац редовно шаље.
7. — Божа Урошевић поруч. да ли је жив, ко шта зна да јави на горњу адресу.
8. — Ко шта зна о Милану П. Јовановићу шоферу, био у заводу у Крагујевцу, да такође јави.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Француске патроле и одреди, који су оперисали између Мондидија и Оазе, у Шампањи, на десној обали Мезе и у Лорену довеле су заробљеника.

23 сата. — Средња обострана артиљеријска активност, живља јужно од Ене, нарочито у пределу Китри и Мон Гобер. Западно од Бисера Французи су извршили један испад и задобили заробљеника.

БОЛУНСКИ ФРОНТ

Велика обострана артиљеријска активност на фронту Дојрана и на сектору код Битоља, где су Французи са успехом вршили разорно гађање бугарских батерија.

Француска је артиљерија оборила 2 бугарска аероплана.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Број заробљеника, које смо задобили у јучерашњим операцијама на Солуну и у току немачких контра напада,

прелази 1580 од којих 40 официра.

Сем нешто активности непријатељске артиљерије у пределу Шенденберг ништа важније на енглеском фронту.

Авијатика. — У успешним нападима од 21 јуна јужно од Соме целу смо ноћ пре страшно бомбардовали немачке положаје, гађајући из митраљеза и бомбардујући са мале висине непријатељске трупе и транспорте. Уништено је 11 непријатељских аероплана а 10 је пало ван контроле. Један је немачки балон оборен у пламену.

У току битке наша су 4 аероплана оштећена. Бачено је 23.500 кило бомба 21 јуна и преко ноћи од 22 јуна.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На Доњој Пјави пошто смо одбили један јак непријатељски контрапад и уништили нове непријатељске положаје, проширили смо своје успехе југо источно од Кнеза Нуова северно од Кава Цукерица, задобивши 419 заробљеника, једну батерију од 6 хаубица од 105 и много митраљеза.

Северо источно од напада на брду Корно-Грале после артиљеријске припреме наша су кавши непријатеља на одељења продрла у непријатељске положаје на улазу у Вал Калхи-на. Непријатељ није успео да нам контра-терен на улазима Салтона. Заробили смо 30 заробљеника, од којих 5 официра и запленили 6 митраљеза.

На висоравни Азиаго одбили смо два контра-напада на брду Корно-Грале после артиљеријске припреме наша су кавши непријатеља на одељења продрла у непријатељске положаје на улазу у Вал Калхи-на. Непријатељ није успео да нам контра-терен на улазима Салтона. Заробили смо 30 заробљеника, од којих 5 официра и запленили 6 митраљеза.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон. — Јављају из Каира, да је прошла једна јеврејска мисија за Палестину. Ова мисија има за дужност да помогне јеврејски живаљ, који је много претрпео од Турака. Придаје се овој мисији и један значајан политички циљ.

Париж. — Јављају из Штокхолма да је провизорна сибирска влада изабрала за престоницу Омск.

Цирих. — Према извесним знацима, предвиђа се офанзива бугарска на македонском фронту у ширим размерима.

Париж. — На банкету, који је јуче даван у част америчког амбасадора, Шерпа, овај је изјавио, да ће се Америка борити све докле док принципи слободе и правде не буду урезани међ условима о миру.

Лондон. Јављају из Хага да је према »Фремден-блату« издање мемоара кнеза Лихновског, које је објавила књижара Хаупт у Берну, забрањено за целу Аустро-Угарску.

Атина. — Нови српски министар војни посетио је г. Веницелоса.

Атина. — Грчка је установила посланства у Данској, Норвешкој и Швајцарској.

Лондон. — Америка ће до конца ове године спустити у море тонажу од једног милиона тона.

Крф, 22 јуна.

Поводом полагања темеља споменику Гослођи Елиза Инглис, Господин Министар Председник послао је лондонском Лорд Меру следећи телеграм:

»На дан када шкотске жене полагају темељ највећег споменику Елиза Инглисове која ће небројеним генерацијама нашег народа причати о великој љубави ове племените жене према нашем племену који ће са остварењем и... увек допринети истинском и великом пријатељству Србије и нашег народа, част ми је послати уваженом господству у збору који има част да буде представљен од вас, у име Краљевско Српске Владе веране најискреније захвално-

сти целог српскога народа. Нека је вечита слава племенитој Елиза Инглис. Српске мајке увек ће благослављати њену успомену.

Једна енглеска патрола уништила је једну непријатељску стражу код Канове.

Последњих дана оборено је 10 непријатељских аероплана и двобалона.

Крф, 22. јуна. Председник Владе Господин Пашић добио од господина Веницелоса следећи одговор на честитана приликом годишнице ступања Грчке у рат:

Са осећајем дубоког убуђења примио сам к знању жеље које је ваша Екселенција изволела упутити ми у име Краљевске Српске Владе. Чврсто делим ваше убеђење о коначној победи која ће обезбедити целом свету правду и цивилизацију и вратити јуначкој Србији тренутно изгубљену слободу.

(Пресбир.) Венацелос.

СРПСКИ ЗВАНИЧАНИ ИЗВЕШТАЈИ

Ноћас смо ватром растерали непријатељску патролу у дољни реке Плаке.

МАЈИ ОГЛАСИ

Српски пакетан Биро у Циљу. Извештавамо све пријатеље, познанике и својој браћи Србе, да смо отворили Биро за шилјање пакета интернираним и заробљеним, који се налазе у непријатељским земљама. Један добар пакет спреман са најпотребнијим намирницама стаје у нашем Биро у сваке експедицијом 12 франака. У нашем магацину има свих потреба за ову сврху као: разних конзерви од меса и поврћа, све сорте сардина, конзервираног млека и бутера, сирева у кутијама, меда, какао, чоколаде, кокосове масти у кутијама, саламе специјалитет који издржава топлоту без да се уквара. Све врсте сувог воћа као: смоква, урми, грожд, јабука, крушана, шљеса, а за тим чаја, разног поврћа као: парича, сочива, пасуља и паричаног бршана. Ко жели можемо послати погодно одело и обућу. Молимо да нам се при шилјању новца означити тачну адресу и поштом пакети да послати. На сваком пакету ставићемо име пошљатеља. Редовно за све експедиције пакете доставићемо налагачу железнички број предаје пакета. Трудићемо се да овај свети посао отпразимо најавесније и најбрже, о чему ће се сваки ко се буде обретао нашем Биро уверити. — Адреса за писма и новчане пошљачке: Bogatz, 19 rue Pertinax 19, Nice. Са поштом пакети Петар Богатца у друговима.